

ne) skladbe samo pjevalo. Uzimajući, međutim, u obzir glazbenu praksu onoga vremena (u kojem su se te skladbe izvodile), izrečena misao ne djeluje prihvatljivo. Može se zato smatrati da se pratnja ili improvizirala (u što je teško povjerovati) ili je (u obliku samo basove dionice i sa tzv. šifrazom) bila napisana u posebna dva (?) sveska koji se nisu sačuvali.

Sada je, držimo, jasno zašto je opsežni rukopisni *Velički glazbeni zbornik* u dva dijela — a nema razloga ne zvati ga tako — za ovu sredinu jednako značajan kao i prije opisano Brevijevo djelo. Oba zajedno s onima glazb.-pedagoške naravi vrlo uvjerljivo svjedoče o sasvim ispravnom odnosu franjevacu požeškog kraja prema glazbenoj

umjetnosti i o shvaćanju njezine važnosti naročito u vrijeme njegova obnavljanja nakon turske vladavine.

(Nastavit će se)

¹⁷ Ne krije li se bar dio odgovora na ta pitanja u činjenici da je u veličkom samostanu (*«Velikae in Slav.»*) 10. 1. 1735. umro fra Franjo Siegler (*«R. P. Franciscus Siegler»*), *«cantu et doctrina celebris?»* — Uspor. B. Marić, *Bilješke k crkvenim pučkim pjesmama u Bosni i Hercegovini*, *«Sv. Cecilija»* XXVII, 1933, sv. 2, 40. (Podatak što ga navodi za Sieglera i za neke druge franjevece Marić je uzeo iz Nekrologa franjevacu, lociranog god. 1933. u franj. samostanu u Kraljevoj Sutjesci.)

BEETHOVENIANA

BOG — VJERA — MORAL — DUSA

»Vlast je moralna snaga onih koji su drugačiji i iznad drugih.«

»On mi je uvijek bio neprijatelj; zato sam mu bio dobar, koliko sam god mogao.«

»Vi ste po okolnostima i rođenju princ — a princeva ima mnogo, na tisuće. A što sam ja, ja sam po samome sebi; Beethoven je samo jedan!«

»Ja sam onaj koji jesam; sve što jest, što je bilo i što će biti; nijedan smrtnik nije odkrio moj veo. On (Bog) je jedini i sam On postoji po sebi samome i samo Njemu sve duguje svoj opstanak.« (Ove je riječi o Bogu, vlastoručno ispisane, imao na svom radnom stolu).

»Bog je duh, jer je nevidljiv, i ne može imati oblik. Ali On je vidljiv u svojim djelima. Možemo zaključiti da je Vječan, Svemoguć, Sveznajući, Svudašnji. On je Prejaki, Slobodan i ne može imati želja. Samo On je Jedini. Od Njega nema većega.«

»Haydn mi je bio učitelj; ali od njega nisam ništa naučio!«

»Bit ću velik; ali ne kao umjetnik, nego kao čovjek — bolji i savršeniji... Moja će umjetnost biti posvećena siromašnima.«

»Svijet bi morao biti riznica umjetnosti i umjetnikâ, koji dijele svoje umijeće i uzimaju tek što im treba za život, a ne da trguju i brinu se za svoj život. Dobri Bože, ponavljam, to je sramota.«

»Da se nije đavo nastanio u moje uši, osjećao bih se sretnikom. A ovako uvučen u društvo gubim svoj mirni način života.«

»Jadni Beethovene, za tebe nema sreće vani; ti moraš stvoriti sve iz tvoje nutrine, i tvoji su prijatelji samo u svijetu idejâ.«

»Spreman sam, kao uvijek, pomoći prijatelje i ove vrijedne časne sestre redovnice. Uvijek ću to biti

do mojega zadnjega daha za čovječanstvo i za ljude koji trpe.«

»Priroda je Božji vrt — »Samo u slobodnoj prirodi osjećam se lagano.«

»Ja priznajem samo jednu superiornost u čovjeku, onu koja dopušta da se ubroji među poštene. Samo takvi su u mojem srcu.«

»Kršćanske dužnosti ima ga (nećaka Karla) učiti svećenik; jer samo na tom temelju se odgaja čovjek.«

»Sretan sam kao dijete kad hodam uz grmlje, po šumi, travi i kamenju.«

»Senzualni užitak, bez jedinstva duše, jest životinjski i ostatak će trajno životinjski. Nakon njega se ne osjeća ni tračak plemenitoga doživljaja, nego, naprotiv, samo žaljenje i kajanje.«

»Evo, evo, imam te; zapjevajmo pjesmu neumrloga Schillera — 'Odu radosti': Braćo, iznad zvjezdanoga zastora mora stanovati jedan Dobri Otac. Na sunčanim bregovima vjere, a kroz pukotine ljesova, viju se barjaci radosti andeoskih zborova.«

»Oh, zašto sve čovječanstvo nije sjedinjeno u zajednici Spasitelja. Koje li pustoši ovdje na zemlji, i kako li je tužna sudbina koja sva ljudska bića strovaljuje u ruševinu i tamu!«

»Vrati se srcem Spasitelju i u tišini izgrađuj bogatstvo iskustva.« (Židovki Raheli)

»Kraljevi i prinčevi mogu dakako, imenovati ljude, 'učiteljima', 'savjetnicima' i dijeliti im odlikovanja i titule, ali oni ne mogu ljude učiniti velikima i njihove duše neobičnima. Moje je plemstvo (uzviknuo ponosno pokazavši svoja prsa i glavu) ovdje i ovdje!«

»O Bogu i o kontrapunktu — ne razgovaram!«

L. van Beethoven

(Odabrao i preveo Ivan Kokot)